

PREDGOVOR

Ukoliko na sveznajućem Internetu potražite definiciju urbanih legendi, dobićete više od *dvadeset jedan milion odgovora* – i za koji god da se odlučite, ono što se ne može poreći jeste činjenica da ta vrsta apokrifnih priča iz druge ruke, dovoljno uverljivih da ne budu odbačene kao izmišljotina, najčešće o nizu smešnih, strašnih, neprijatnih i uopšte zanimljivih događaja koji su se dogodili nekom drugom, čini nezaobilazni deo složene i komplikovane svakodnevnne društvene interakcije u svetu u kojem živimo.

Svako od nas je čuo neku od tih „istinitih laži“ i obično ju je, sa jednakim elanom s kojim se prenosi i dobar vic, preneo svojim prijateljima i poznanicima. Urbanih legendi ima najrazličitijih – od moralizatorskih pričica poput slavne „Priče o Kuki“ (kojom se iscrpno bavio i Stiven King u svom velikom eseju o žanru horora, *Mrtvačkom plesu*), preko bizarnih skaski (na primer, one sa zaigranim obnaženim parom, pravljenjem palačinki, oralnim seksom, nevoljnim grčom vilica i tužbom za odštetu koja se još razvlači po sudovima), pa do veselih i humorističkih priča o ljudskim naravima. (Koliko samo postoji verzija priče o onim našim iseljenicima u – birajte: Engleskoj, Kanadi, Americi – koji su, u želji da ugoste kumove u poseti i okrenu prase/jagnje na ražnju, pronašli jednu životinju na jedinom mestu gde se u dotičnim zemljama one i mogu naći – u prodavnici kućnih ljubimaca? Naravno, ukusno pečenje dovodi do iznenadne popularnosti našeg junaka u komšiluku i umnogostručene potražnje za prasićima/jagnjićima u lokalnom pet-šopu – što dovodi do sumnjičavosti vlasnika, a zatim i do inspekcije i zakonskih posledica...) Da takve priče mogu biti sjajno nadahnuće za umešne stvaraoce, svedoči i primer kratkog filma „Moja domovina“ Miloša Radovića iz 1997, čiji se siže prepričavao najmanje desetak godina pre njegovog snimanja (sećate se, to je ono sa pružnim prelazom u nedodžiji, motoristom, konjskom zapregom i jadnim jagnjetom privezanim za rampu).

Pisci koji su bili zainteresovani da napišu pripovetku koja bi se bavila urbanom legendom najčešće su me pitali mora li dotična urbana legenda zaista postojati, ili je smeju slobodno izmisliti. Naravno, svaku urbanu legendu neko je jednom *mora* da izmisli, tako da su autori okupljeni oko ove tematske antologije imali u tom smislu apsolutnu slobodu. Rezultat je pred vama.

Širina pristupa temi možda najbolje odražava fenomen urbanih legendi. Neki pisci, poput Bakića, Anđelkovića i Ristića, bavili su se legendama vezanim za određeni lokalitet – Bakić nas je prošetao kroz većinu vršačkih urbanih legendi, dok se Anđelković posvetio jednoj od najstarijih beogradskih – o tome koliko zapravo traje košava. Ristić je, opet, bio još restriktivniji i njegova urbana legenda vezana je za jedno od kulturnih mesta prestoničke supkulture – Klub studenata tehnike, odnosno KST.

Drugi autori, kao Tuševljaković i Sarajlija, pronašli su inspiraciju s one strane Drine i svoje priče ispleli oko ratnog bosanskog nasleđa; otac i sin, Vladimir i Miroslav Lazović, pozabavili su se vudu magijom koja za svoje mračne ciljeve koristi elektronske medije i rep muziku, dok su dame – Spomenka Stefanović Pululu sa svojom jezivom pričom o beogradskim lagumima i urbanom legendom *unutar* urbane legende, Vesna Ilić sa pripovetkom zanimljive strukture o tajanstvenoj nesreći i ubistvu, te Ivana Milaković sa poznatim mitom o starici koju prožderu njene mačke u zatvorenom stanu izvrnutim tumba – kao i u prethodnoj tematskoj antologiji *Beli šum*, posvećenju televiziji, još jednom pokazale vitalnost i raznovrsnost „ženskog pisma“ u našoj savremenoj (među)žanrovskoj prozi.

Posebno zadovoljstvo čitaocima sklonim onim jezovitim urbanim legendama u ovoj knjizi doneće umešno napisane i vođene, žanrovski jasno određene priče pisaca kao što su Oto Oltvanji, Marko Pišev ili Nikola Petrović, dok izuzetno raduje i veliki angažman onoga

što bi se moglo nazvati savremenom niškom školom proze: tu su priče Dejana Ognjanovića, Zorana Pešića Sige, Marjana Cvetanovića i – posebno – Zorana Ćirića, čija priča „Noćna kretanja“ osvetljava jedan od onih najmanje verovatnih urbanih mitova – o tome da sredovečni univerzitetski profesori vode izuzetno aktivan i promiskuitetan seksualni život... Svemu tome treba dodati i moderno i sigurno napisane pripovetke Petra Petrovića i Dejana Mujanovića, te našeg specijalnog gosta iz Hrvatske, Aleksandra Žiljka, koje zaokružuju ovu knjigu kao trenutni presek promišljanja današnjih majstora spekulativne proze o jednoj od jamačno najzanimljivijih tema današnjice.

Svi ovi pisci ispleli su svoje mračne, slatke, tegobne, urnebesne i uzbudljive priče za vas; preostaje samo da se uzdamo u to da će pokoja od njih nastaviti život kao prava urbana legenda, prenošena i usput kićena od usta do usta – kao nova, autentična, samo naša Istinita Laž.

Goran Skrobonja
Beograd, 2009.